

Vaisiaus padėtis gimdoje

Artėjant gimdymui, vaisiaus liemuo paprastai esti šiek tiek sulinkęs, galvutė prilenkta prie krūtinės, rankutės sulenktos per alkūnių sąnarius ir sukryžiuotos ant krūtinės, kojos sulenktos per klubų ir kelių sąnarius bei prispaustos prie pilvuko. Vaisius dažniausiai guli išilgai gimdos, kartais gali būti skersinė ar įstrižinė padėtis. Jei vaisiaus galvutė yra žemiau, pasiruošusi pirmoji slinkti gimdymo kanalu, tokia padėtis vadinama galvine pirmeiga. Jei žemiau yra sėdynėlė - padėtis vadinama sėdynine pirmeiga.

Berniukas ar mergaitė?

Tiek moteriškoje, tiek vyriškoje ląstelėse yra lyti lemiančios chromosomos. Visos moteriškos ląstelės turi vienodas X lyties chromosomas. Apvaisinant lyti lemia spermijas, nes pusė spermijų turi X chromosomą, lemiančią moteriško organizmo vystymąsi, o kita pusė - Y chromosomą, lemiančią vyriško organizmo vystymąsi.

Susitikus XX abiejų tėvų chromosomoms, gimsta mergaitė, o susitikus XY chromosomoms, gimsta berniukas. Kadangi visuomet susidaro po lygiai X ir Y chromosomą turinčių spermijų, abiejų lyčių gimimo tikimybė vienoda.

*Sprendimas turėti vaiką -
tai susitaikymas su tuo, kad tavo
širdis nuo šiol visada gyvens
ne tavo kūne.*

Katerina Hadli

Pagal metodinę literatūrą parengta
VŠĮ Kėdainių PSPC, www.kedainiupspc.lt

VAISIAUS VYSTYMASIS

KELIONĖ Į GYVENIMĄ

Vaisiaus vystymasis

Kaip prasideda gyvenimas? Viena vyriška sėkla susilieja su vienu moterišku kiaušinėliu. Nuo ejakuliacijos (spermos išsiliejimo) pasileidžia apie 100-500 milijonų vyriškos sėklos dalelių (spermijų) ieškoti kiaušinėlio. Kiaušinėlis gali būti apvaisinamas 12-24 valandas. Sėkla turi praeiti 20 cm kelią iki kiaušidės. Tik stipriausia ir greičiausia sėkla gali tai padaryti. Po apvaisinimo praėjus tik keletui valandų prasideda kiaušinėlio dalinimasis - kelionė į gyvenimą. Kiaušinėliui besidalinant maždaug ketvirtą dieną jis atvyksta į gimdą, kuri jau pasiruošė jį priimti. Po to jis bando prisitvirtinti prie gimdos sienos ir jei tai pavyksta, ieško prisijungimo prie mamos kraujo. Dabar jau galima nustatyti moters nėštumą! Prasideda neįsivaizduojamo greičio augimas. Kiaušinėlis dabar vadinamas **embrijonu**.

Koks jis/ji?	Kaip jis/ji vystosi?	Dar apie jį/ją.
Gemalo laikotarpis nuo apvaisinimo iki 8 nėštumo savaitių		
	Susiformuoja svarbiausių organų ir sistemų užuomazgos, formuojasi liemu, galva, veidas, galūnės.	Auga labai greitai, apsauga netobula, labai jautrus deguonies stokai, infekcijai, narkotikams, alkoholiui, radiacijai ir kitiems faktoriams, kurie gali sukelti apsigimimus ar vaisiaus žūtį.
Vaisiaus laikotarpis nuo 8 savaitių iki gimimo		
8 savaitių <u>3 - 4 cm ilgio.</u>	Pradedama įgauti žmogaus pavidalą, formuojasi išoriniai lyties organai, stuburas.	Reaguoja į skausmą, prisilietimą, spaudimą, ima judėti.
12 savaitių <u>8,5 cm ilgio, 25 g svorio.</u>	Susiformuoja lytinės liaukos, kraujas pradedamas gaminti kaulų čiulpuose.	13-14 sav. vaisius jau gali čiulpti, ryti, šlapintis. Susiformuoja placentos barjeras, todėl kenksmingi faktoriai rečiau sukelia vaisiaus žūtį, bet gali neigiamai veikti vaisiaus vystymąsi.

16 savaitių <u>14 cm ilgio, 120 g svorio.</u>	Susiformuoja skeletas, oda pasidaro kietesnė, kūną padengia pūkeliai bei varškėtinis tepalas, neleidžiantis vaisiui išmirkti vaisiaus vandenyse.	Kūnas pradeda augti greičiau už galvą, todėl išsilygina proporcijos.
20 savaitių <u>25 cm ilgio, 300 g svorio.</u>	Formuojasi nugaros ir galvos smegenys. Gerai susiformavę antakiai, atsiranda poodinis sluoksnis, lyginasi raukšlės, odą padengia plaukeliai.	Vaisius girdi garsus, pradeda judėti jo veido raumenys, jautriai reaguoja į motinos nuotaiką, atsiranda kvėpavimo judesiai, čiudėjimo refleksas.
24 savaitių <u>30 cm ilgio, 600 – 700 g svorio.</u>	Visiškai subrendę vidaus organai, bet nepakankamai susiformavę plaučiai. Didėja poodinis riebalinis sluoksnis.	Jaučia motinos širdies plakimą, prisimena jį ir nusiramina, kai po gimimo motina paima ant rankų ir maitina krūtimi. Gimęs, ypatingos priežiūros sąlygomis gali išgyventi.
28 savaitių <u>35 - 37 cm ilgio, 1000 -1200 g svorio.</u>	Oda dar raudona, susiraukšlėjusi, nosies kremzlės minkštos, berniukų sėklidės nenusileidusios į kapšelį.	Žiūri atmerktomis akimis, ultragarsu matoma verksmo, šauksmo, pykčio mimika. Gimęs, ypatingos priežiūros sąlygomis išgyvena.
32 savaitių <u>40 - 42 cm ilgio, 1500 - 1700 g svorio.</u>	Visiškai susiformavęs, bet nepilnai subrendęs.	Gimęs, jei gerai prižiūrimas, gali gyventi.
36 savaitių <u>45 cm ilgio, 2500 g svorio.</u>	Oda lygi, rausva, neraukšlėta, gyvaplaukių mažiau, ausų ir nosies kremzlės sustandėjusios.	Vaisius gyvybingas, gimęs garsiai rėkia, atsimerkia, čiulpia. Nuo šiol gali priaugti 14-28 g per parą.
40 savaitių <u>49 - 52 cm ilgio.</u>	Oda rausva, lygi, gyvaplaukiai tik ant pečių juostos, galva sudaro ketvirtadalį viso ūgio.	Vaisius subrendęs. Laikas gimti!